

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 17

Fylke: Aust-Agder

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Dypvåg.

Emne: Gamnel engskiltis

Bygdelag: Dypvåg Sids

Oppskr. av: Johannes Kas

Gard: Dypvåg

(adresse): Dypvåg p.o.

G.nr. 27 Br.nr. 4.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

15. 1 Den krühle namnet eng. Uelüller var det ikke i bygda vår. Kåre var alminnelig navn på myll eng. skynde.
- 2 Det som stod i enen vår en skælde, ta opp⁴ et skynde snart måtte ryddes ned. Ofte i forbindelse med lauring om tråden. Kvist og rish: høig kalles rett og stett en kvisthøig - eller rishhøig. Den ble i de fleste tilfeller brukt den den lå, helst på svart jord. Kåren ble smiddet i jorda når den ble stett for bruk om våren. Oftest skulle en poteter i my jord. Store og små skinn ble fjernet.
- 3 Masewisen eng ble "tatt opp", d. v. s. smidd med spade og tilsidd med bygg eller havre, der en ikke skulle poteter. Det ikke at granfri ble avlet her i gammel tid. Det er ikke usannsynlig at sjøfær hadde fri med hjem. f. v. s. fra Danmark.
- 4 I disse ta opp diki var det vanlige uttrykk for veiding av vannsøkt jord. Valuing har jeg aldri hørt tale om.
- 5 Eng ble gjøstet med vindergjøstet, har

2
vart i krut så langt tilbake som manns-
minne går. For stor del av denne ble brukt
til engjørling berodde på tross mye av kinn-
de avse. Men og på delene måtte først til-
godsees, Det var kun tale om hæl og
grisekjøret. En kjøret eller som en hadde
reid til.

6
Hadde ikke særskilt navn på eng eller
kjøret.

7
En måtte sette uthuset der det var lege-
lig plass i forhold til innhuset, uten
tanke på kjøret.

8
Hvis været var legelig volds en helst få
kjøret ut om høsten. Her i bygda med
øyene var det bare på landsiden en hadde
hest. Det var ikke alltid det var så greit
for å bære ut i farten i hest for å få "møka"
ut, da var det å bruke trillebær og små-
kørr. Den siste ble båret i farte over skuldrene.
Kjøret ble spredd utover med grip, og
smuldrer med en sterktbygget reid. Denne
smuldringen kaltes "i hørke mist".
Om våren ble det som lå i øyene rasert sam-
men og ført tyver for å brukes som bær
under halv og gris.

Omkr. 1880 årne kom etterhvert bedre og
bessere arbeidsredskap i bruk.

9
Et gammelt var det så at dyrene ble
på avhisset mark, nærmest for mennes-
skjeld. Om våren så en sjelden dyr ble
uto for de ble sluppet på skogen.

10
Engkjøret om høsten & tidels i bruk omna,
på tørrmark eller i uthager. En tale
om "vindrødt" f. eks. d. v. s. Heder hvor en
ikke på rimelig måte kan komme til

10

Interven med maskin eller Gå.

11

Gjødret som faldt eller dyrene om høsten ble smældret når en i taa kora for "i kuche" den utspredde "onika".

12

Under våre små forhold var det aldri tale om å la dyr gå ute om natta. De ble satt på kai som vanlig til vanlig melketid om kvelden. Somme hadde sommerfjøs for dyr på sommerbeite, helst lagt slik at gjødselen ble å nytte på jord i nærheten. Den ble helst brukt om våren.

13

Spåremålene f. a. m. 13 t. o. m. 20 faller bort for vår byggs vedkommende. Om sommeren hadde en de få suene på halmen med lovlig beite.

21

Den eneste gang har jeg hørt tale om at enge ble gjødslet med sild og sildeavfall, men det berodde på et uheldig sildeskjip. Tang ble mye brukt til poteter, ikke bare for gjødselens skyld, men som noe der holdt på jordens følelighet. En skaffet sig tangen pr. løt langs strandene. Dels brukt en Gjø eller sigø, dels bare råskit en bare tangen til sig med hendene. Ikke var ansatt for god gjødret, ble mye brukt i de primitive kjøkkenhagene.

Johanne Aar.

A large rectangular area of the page is enclosed by a double-line border. Inside this border, there are 30 horizontal blue lines, creating a series of empty rows for writing or recording data.

1885

Ant. Agd.
Sypvåg

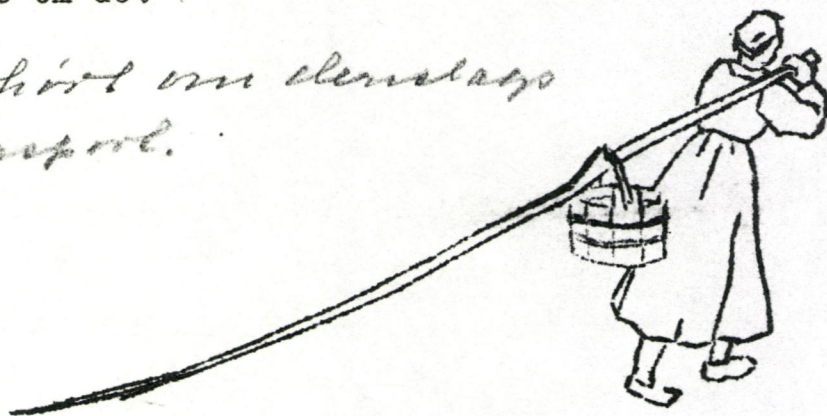
NORSK ETNOLOGISK GRANSKING
ADR. NORSK FOLKEMUSEUM
BYGDØY

Her gild og skriv svaret med blyant på same ark.

Tilleggsspørsmål til nr. 5 Vannbæring.

I Tinn i Telemark har ein for eit par mannsaldrar sidan bore vatn på ei lang stong. Ein bar den eine enden over aksla, den andre enden drog ein etter seg på marka. Taret hekk på stonga bak ryggen at den som bar (drog). Ein liten mothake på stonga gjorde at handtaket på bøtta ikkje gleid. Stonga var såpass mjuk at vatnet ikkje skvampla over. Utanom denne opplysninga kjenner ein no denne metoden berre frå Värmland i Sverige. Det kan henda at det tidlegare har vore meir vanleg å bera vatn på denne måten. Hugsar nokon i Dykkar bygd noko om det ?

*Har aldri hørt om denne slags
vanntransport.*

Tilleggsspørsmål til nr. 12.

Finst det noko opplysning om at ein brukar eller har bruka fiskebein og fiskehovud til brensel ?

Har ein bruka kumøkk til brensel ?

*Har aldri hørt at fiskebein eller fiskehovud
ble brukt til brensel.
Men ikkje at kumøkk ble brukt til det for-
mål.*

g.

2799

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING